

Soru: Kendisine zorla orucu bozacak bir şey yaptırılan kişinin orucu bozulur mu?

Fetva

Öldürölmek, azalarından birine zarar verölmek, dövölmek, malını telef etmesi gibi tehditlerle yeme, içme yoluyla gibi Ramazan orucunu bozacak bir fiile zorlanan(ikrah) kişinin orucu Hanefilere göre bu fiilleri yapmasıyla bozulur. Zira söz konusu ameliyelerle oruca muhalif olan bir fiil meydana gelmiştir. Ancak bu şekilde orucun bozulmasıyla kefarete gerekmez.¹ Zira kişi kasıtlı olarak Ramazan ayının hürmetini zedelememiştir. Bununla birlikte o günün orucunu tutmamış olduğu için daha sonradan kaza etmesi gerekir.² Allah Rasûlü ﷺ'nün "Allah Teâla ümmetinden hata, unutkanlık ve onlara ikrah ile yaptırılan şeyleri kaldırmıştır."³ hadisi zahiren bir fiile tehditle zorlanan kişinin ondan sorumlu olmayacağını ifade etse de buradan maksat bu kişilerden dünyevi sorumluluğun değil, günahın kaldırılmasıdır.⁴ Buna göre ikrah altında orucunu bozan kişi her ne kadar günahkar olmasa da bu orucu kaza etmekle yükümlüdür.

Şafii mezhebinin en sahih olan görüşüne göre ise yukarıda zikredilen hadisten dolayı ikrah ile orucunu bozanın orucu bozulmaz.⁵ Zira onlara göre bu hadis kişiden hem dünyevi hem de uhrevi sorumluluğun kalktığını haber vermektedir.

Buna göre Dođu Türkistan gibi İslam düşmanlarının Müslömanlara her türlü ibadetin yasakladığı, oruç tutanların zorla bir şey yedirilip içirildiğı yerlerde Hanefi mezhebine göre bu durumdaki Müslömanların daha sonra oruçlarını kaza etmeleri gerekir. Şafii mezhebine göre ise oruç bozulmadığından kaza gerekmez.

¹ Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 3/430.

² Ahmed b. Muhammed b. İsmâil ed-Dükâtî et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh* (İstanbul: Daru'l-Hanefiyye, 2018), 2/550.

³ Ebü Abdillâh Muhammed b. Yezîd el-Kazvinî İbn Mâce, *Sünen-i İbn Mâce* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2009), "Talak", 16. "إِنَّ اللَّهَ وَضَعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنَّسْيَانَ وَمَا اسْتَكْتَرُوا عَلَيْهِ"

⁴ Ahmed b. Ebî Saïd b. Abdillâh (Ubeydillâh) el-Leknevî Molla Civen, *Nûru'l-envâr* (Karaçi: el-Büşra, 2021), 360-361.

⁵ Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Muhammed İbn Hacer el-Heytemî, *Tuhfetü'l-Muhtâc bi Şerhi'l-Minhâc* (Beyrut: Dâru'd-Diyâ, 2020), 3/634.